



EFE

## Tancs al Cabanyal

El Ministeri de Cultura dicta una ordre en què acusa d'“espoliació” l'Ajuntament de València i l'obliga a aturar els enderroc al barri del Cabanyal-Canyamelar. L'alcaldesa, Rita Barberà, entestada a migpartir el districte perquè l'avinguda de Blasco Ibáñez arribe a la mar, diu que recorrerà contra la decisió. Camps s'avança i deroga una llei del 1993 per poder demolir el barri.

L'avinguda de Blasco Ibáñez de València i l'àrea a través de la qual l'ajuntament vol connectar-la amb la mar.



“**R**ita, rehabilita! Rita, rehabilita!” es féu un fart de repetir —com si no— el lloro acampat al Parterre de València ara fa deu anys amb tot de membres de Salvem el Cabanyal. Van fer-hi una vaga de fam perquè els bulldozers no engoliren el seu entorn més preuat, que es conserva compacte des que l'actual barri era un municipi independent, el Poble Nou de la Mar, que així s'anomenà fins que al 1897 València annexionà la zona.

“Rehabilitació sense destrucció”, clamen les moltes pancartes amb què hom

es troba avui dia només que s'endinse una mica al districte dels Poblatos Marítims, on s'insereix el Cabanyal. Lemes contra els desigs de l'alcaldesa conservadora —no pas conservacionista— que els governa de fa divuit anys i mig, absolutament entestada a partir en dos el barri mariner de la ciutat perquè l'avinguda de Blasco Ibáñez —l'antic passeig de València al Mar— no sols ensume la platja, sinó que la toque amb l'asfalt.

El cas és que la batalla en curs, que fa catorze anys que dura, no és tan contemporània com podria semblar. Avis i pares dels actuals defensors de l'estructura arquitectònica primigènia ja van aturar diversos intents i suggeriments de modificar-la. Els governs municipals socialistes, sense anar més lluny, veieren aquest accés com una possible eixida a la mar que aleshores no existia i es considerava necessària. En cap moment no aprovaren cap acció concreta en aquest sentit, sinó que van limitar-se a encetar un període d'estudi que quedà interromput en ser desplaçats del poder, el 1991.

Siga com siga, avui la ciutat disposa de tres grans avingudes que moren a la mar. La dels Tarongers, la de les Balears —dita carrer de Joan Verdeguer, a la part final— i la del Port, que ja existia, per bé que en sentit doble. A mitjà termini també hi haurà la de França, zona elitista d'expansió urbana paral·lela a la Ciutat de les Arts i de les Ciències. Quin motiu mou l'alcaldesa a enderrocar-hi 1.600 habitatges, doncs?

Es tracta, per damunt de tot, d'una decisió personal i intransferible de Barberà. És una idea prefixada, un projecte propi, fet públic l'any 1997 després d'afermar-se al poder amb majoria absoluta. És, ras i curt, el seu objectiu més irrenunciable, aquell que desperta els seus instints més primaris. És, conjuntament amb el pont de les Flors, la petjada principal que vol llegar com a alcaldessa. I si hi troba entrebancs, com ara passa, no fa sinó envanir-se. Ella contra el món, si cal. Amb la inestimable ajuda, això sí, de Francisco Camps i Juan Cotino, fills polítics en tant que regidors de la primera legislatura de Barberà, quan governà, del 1991 al 1995, amb Unió Valenciana.

**Espoliació, si cal.** I aquest *si cal* enclou els enderrocs duts a terme fins avui. Alguns de ben simbòlics, com el de la casa de la Palmera, adquirida l'any

2005 per Aumsa —l'empresa semipública encarregada de les expropiacions al consorci Cabanyal 2010, de nom eloqüent— en canvi de 300.000 euros, més del doble d'allò que, fins aleshores, l'Ajuntament pagava als propietaris per cada metre quadrat. 300.000 euros per demolir una de les peces més belles del barri, amb mirador inclòs. Només hi resta la palmera, ara com ara: a la resta del terreny, hi aparquen cotxes.

Tampoc no se n'ha salvat el Forn de l'Estrella i la seua torre Miramar. Tant l'una com l'altra, però, han estat víctimes d'una “espoliació”, segons que acaba de sentenciar el Ministeri de Cultura espanyol que dirigeix Ángeles González Sinde. Dilluns de la setmana passada, vigília de la vigília de Reis, el seu departament emetia una nota en què es pronunciava sobre la qüestió, set mesos després d'haver-li-ho demanat el Tribunal Suprem. El resultat? “El Ministeri de Cultura ratifica la declaració d'espoliació del patrimoni històric del Cabanyal”, una afirmació que “coincideix amb la sentència del 2004 del Tribunal Superior de Justícia de Madrid, confirmada pel Tribunal Suprem, que declara competent l'estat en la protecció del patrimoni històric contra l'espoliació”.

El govern espanyol al·lega informes del Consell Superior d'Arquitectes d'Espanya, de la Reial Acadèmia de la Història, del Museu de Ceràmica González Martí i de tècnics del ministeri mateix, a l'hora de prendre la decisió, i insta el consistori valencià a aturar en sec qualsevol actuació al barri que implique una pèrdua de patrimoni. Per tant, s'ha de “suspendre immediatament l'execució del Pla Especial de Protecció i Reforma Interior (PEPRI)” del Cabanyal, que és la curiosa manera com l'Ajuntament de València anomena l'obertura de Blasco Ibáñez pel bell mig del barri. Així, el ministeri també demana a la Generalitat Valenciana la “suspensió de totes les actuacions administratives relacionades amb el pla”, en virtut de la seua “competència exclusiva en matèria de defensa del patrimoni històric espanyol contra l'espoliació”, tal com especifica l'article 149 de la Constitució espanyola i l'article 6 de la Llei 16/1985 del patrimoni històric. El PEPRI del Cabanyal no es pot reprendre, si escau, fins que no “s'adapte i garantezca els valors històrico-artístics del barri”.



PRATS I CAMPS

**Alguns dels exemples de modernisme popular que romanen vius –encara– al barri del Cabanyal-Canyamelar, el barri mariner de València, amenaçat pel picot de fa catorze anys.**

L'acusació d'espoliació va caure com una dutxa d'aigua gelada sobre el cap de Barberà, que l'endemà, en una conferència de premsa multitudinària, va admetre que no esperava rebre una notícia com aquesta en un dia com aquell. "Ara jo havia d'estar amb la corona de reina maga al cap", va dir empipada només d'encetar el seu parlament, que s'allargà tres quarts d'hora de manera circular: atacs al govern estatal, greuge comparatiu del País Valencià envers Catalunya, enumeració de la dotzena de sentències favorables al PEPRI emeses fins ara al Tribunal Superior valencià i al Tribunal Suprem, anunci de recurs per la

via contenciosa-administrativa, enumeració de la dotzena de sentències favorables al PEPRI emeses fins ara al Tribunal Superior valencià i al Tribunal Suprem, greuge comparatiu del País Valencià envers Catalunya, atacs al govern estatal... Un discurs circular envoltat dels seus regidors *estrella*: Alfonso Grau, Miquel Domínguez, Alfonso Novo, Juan Vicente Jurado, Félix Crespo i Jorge Bellver. I, també, de la portaveu del govern valencià i consellera de Justícia, Paula Sánchez de León.

"Valoraré una nota de premsa, perquè ni al registre de l'Ajuntament ni al de la Generalitat no hem rebut cap no-

tificació", va dir Barberà visiblement molesta per la situació creada per un "govern vergonyant que no dóna la cara, que ni tan sols es responsabilitza de la seua pròpia decisió, amb una vicepresidenta [María Teresa Fernández de la Vega] que no sap on és el Cabanyal i que compta amb un assessor, Fernando Flores Giménez, secretari general tècnic del Ministeri de la Presidència, que és membre de Salvem el Cabanyal [la plataforma cívica que lluita per la unitat del barri]." Barberà va parlar de "govern sectari amb la nostra comunitat, com s'ha demostrat milers de vegades", i va esmentar com a exemple el derogat transvasament del riu Ebre al País Valencià. Un executiu estatal "absolutament intervencionista i prohibicionista" que comet, en aquest cas, "una arbitrietat més", com, a parer seu, passa amb el serial dels restaurants de platja afectats per la llei de costes. "És una arbitrietat i un excés d'un director general que no sé ni com es diu", va proclamar l'alcaldesa, que no entén que una decisió d'aquesta volada no duga el segell de la ministra del ram.

De seguida va demanar un canvi "urgent" de govern a la Moncloa i, per això mateix, va pregar que "els espanyols hi reflexionen". "Qui és l'estat per a aturar el pla del Cabanyal? On és la separació de poders? Vivim sota una inseguret jurídica absoluta; cada vegada que el PSOE governa, corromp l'estat de dret... És una indignitat més d'un govern socialista vergonyant", a diferència, segons ella, d'aquell que el 2001 dirigia l'estat, quan "el ministeri va dictaminar que no hi havia cap espoliació". Barberà va referir-se també als estudis encarregats pel consistori i per la Generalitat, favorables al pla, i es va plànyer per tot plegat: "Quin desgavell de país, quina poca seguret jurídica!" L'alcaldesa també va argumentar que l'article 49 de l'Estatut valencià atorga a l'autonomia la "competència exclusiva en la matèria; és ella qui ha de regular el seu patrimoni". I va erigir-se en la primera defensora del Cabanyal, on assegura que ha protegit 600 habitatges, "a diferència del PSOE, que a la casa dels Bous, ara protegida, volia fer-hi adossats".

Rita Barberà, com va insistir en la compareixença pública davant la premsa, es fonamenta en el seu èxit a les urnes –també al Cabanyal–, per tal de dur endavant les obres. Del 1999 al 2007, el PP va passar d’obtenir un 47% dels vots a un 54,3%, als Poblat Marítims, un augment de suport que es fa extensible a les meses electorals on voten els residents directament afectats pel PEPRI, molts dels quals cansats del deteriorament del barri, en què l’Ajuntament –delerós de reformar-lo amb l’assolament de cases– no sols no hi esmerça recursos, sinó que en fomenta la degradació. “És una dada molt genial”, va sentenciar Barberà en referència als seus resultats electorals, “i

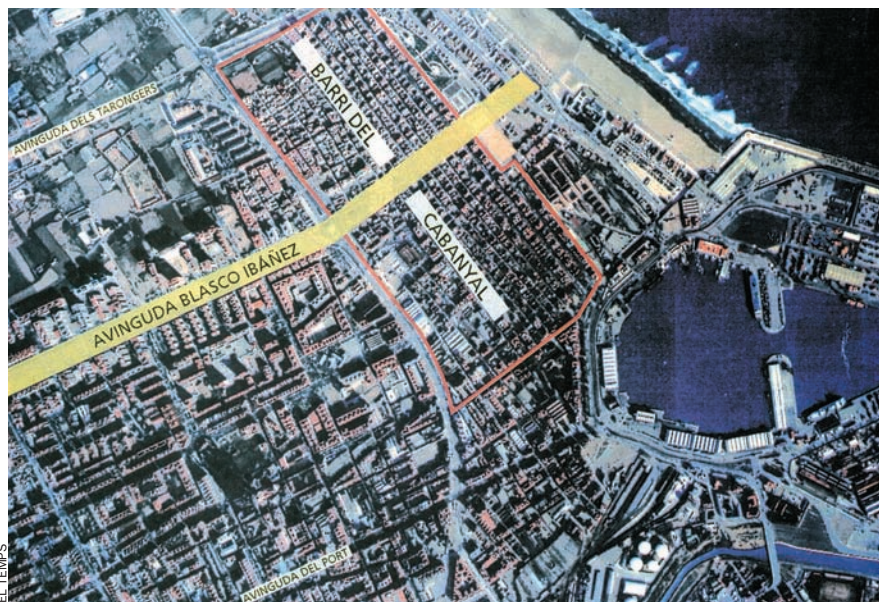
la resta, són històries mediàtiques”, va concloure, tot esperant que “la decisió del ministeri no responga a interessos econòmics ocults”.

La consellera portaveu Sánchez de León va dir, tot seguit, que tenia “ben poc més a afegir”, i va cenyir-se a fer un breu discurs de deu minuts en què va carregar contra José Luis Rodríguez Zapatero i contra Catalunya. L’Ebre, la partida dels pressupostos de l’estat destinada a Catalunya, les ajudes al Liceu barceloní, el terme *nació* que apareix al preàmbul de l’Estatut català i la “manca d’ajudes als grans esdeveniments” van ser l’eix de la seua intervenció, que va tenir un corol·lari èpic: “Al final, els

bons guanyen. Nosaltres som els bons, i guanyarem”, va dir la portaveu de Camps, que ja va deixar anar que el seu executiu podria modificar el decret-llei aprovat el 1993 per Joan Lerma que finalment protegia el barri mitjançant la declaració de bé d’interès cultural (BIC). Aquesta era l’avantsala de la notícia. De pistes, n’hi havia, vaja.

**Decret-llei d’urgència.** En passar el dia de Reis, aquella possibilitat va prendre tant de cos que fins i tot va materialitzar-se per la via d’urgència. El ple del Consell es reunia i dictaminava, de manera extraordinària, la immediata continuïtat de les obres –a hores d’ara s’han enderrocat 34 edificis–, atenent que “el PEPRI del Cabanyal no perjudica ni fa malbé ni deteriora la protecció del conjunt històric del barri”. “Essent el conjunt històric [del Cabanyal] de València un bé d’interès cultural per haver estat declarat així per la Generalitat –continuava la nota de premsa feta pública poc després de la reunió del Consell–, és la Generalitat que té competències per a definir els valors que el fan creditor de la protecció que li atorga la declaració com a bé d’interès cultural. D’aquesta manera, no podrà existir cap espoliació per actuacions que la mateixa Generalitat considera que no afecten aquests valors.” És a dir, que l’àrea afectada per l’avinguda perd la condició de BIC que tenia des del 1993.

“Són els socialistes, que volen generar tot de perjudicis al barri... Què s’han cregut? Què pensen fer amb aquest país? És que ja no els importa ni la llei!”, havia exclamat dos dies abans Barberà. I és en això, en la llei, que es basa el Consell per tal de deixar mans lliures a l’Ajuntament –i a la Generalitat mateix, que a través de l’Institut Valencià de l’Habitatge, l’IVVSA, promou els enderroc amb Aumsa– i que continue l’aplanament del terreny. Segons el Consell i l’ajuntament, l’Estatut valencià és per damunt



La peculiar trama urbana dels Poblat Marítims quedaria partida en dos per l’avinguda de Blasco Ibáñez. Arquitectes de la talla d’Oriol Bohigas i de Jean Nouvel s’hi han mostrat contraris.

Segons Barberà, el govern estatal és “vergonyant, sectari, intervencionista i prohibicionista”



**A l'esquerra, la ministra espanyola de Cultura, Àngeles González Sinde, i a la dreta, l'alcaldesa Rita Barberà i la consellera portaveu i responsable de Justícia-, Paula Sánchez de León. La decisió presa pel govern estatal no va tardar ni dos dies a ser contestada, amb contundència, pel Consell.**

de l'ordre ministerial, i també hi són els decrets del Consell mateix. En efecte, l'Estatut dicta que la Generalitat té capacitat de legislar sobre el "patrimoni històric, artístic, monumental, arquitectònic, arqueològic i científic, sense perjudici d'allò que disposa el número 28 de l'apartat 1 de l'article 149 de la Constitució espanyola", però el ben cert és que el ministeri pot recórrer contra l'ordre emanada de la Generalitat. I el ministeri ja ha expressat que l'ampliació de Blasco Ibáñez és "incompatible amb la declaració de BIC". D'una altra banda, Salvem el Cabanyal troba que el decret del Consell que autoritza "expressament" la represa de l'activitat destructora atempta de manera directa contra el Tribunal Suprem, que demanà l'opinió al ministeri. Carne Alborch, portaveu socialista a l'Ajuntament de València, va qualificar de "despropòsit" el fet que "Camps i Barberà preferesquen enfrontar-se al govern [espanyol] a recuperar el Cabanyal i posar fi al patiment dels seus veïns". L'alcaldesa Barberà va agrair la "ràpida resposta" de l'executiu valencià "davant la invasió del govern central".

Però, sens dubte, qui va anar més lluny fou Juan Cotino, que defensà el decret *exprés* del seu govern en la doble condició de vice-president tercer i de titular d'Urbanisme. Cotino va compa-

rar l'executiu estatal amb Franco i amb Felip V. A parer seu, l'ordre ministerial que instava a aturar les obres guardava semblances amb el decret de Nova Planta. "El PEPRI no s'aturarà. Som un poble amb lleis i el govern [estatal] no els dóna cap valor", va deixar clar.

Tot plegat llega un panorama incendiari. L'alegria a les cases que veien com s'obria una esclatxa per salvar-se de la piconadora va durar poques hores, el temps que van tardar les autoritats valencianes a desprotegir els més de 450 edificis -1.651 habitatges, en total- que afecta la possible ampliació. D'aquests, ja se n'han tombat 34, uns 200 habitatges, tots propietat de l'Ajuntament, que encara no ha aconseguit de fer cap expropiació. Divendres, dia 8, es reunia amb celeritat el consorci Cabanyal 2010 per a assenyalar els pròxims enderrocs.

Salvem el Cabanyal havia presentat temps enrere 110.318 al·legacions al PEPRI i diverses vegades ha acusat els governants locals de practicar *mobbing* immobiliari i de pagar quantitats estrañosfèriques als funcionaris encarregats de convèncer els veïns que la millor solució és la venda de sa casa i l'obertura de Blasco Ibáñez a la mar. L'entitat, només d'assabentar-se del decret del Consell, anunciava que aquestes ordres "són reservades a situacions d'extrema

i urgent necessitat", cosa que ara no passaria, perquè el consistori tenia dret a recórrer contra la decisió ministerial a l'Audiència espanyola.

Faustino Villora, portaveu de la plataforma, afirmava a EL TEMPS que "l'Ajuntament no ha volgut rebatre els arguments aportats pel ministeri als seus informes, redactats per especialistes en la matèria", i acusa el consistori de "tesar la situació" i de "desviar l'atenció pública, fent servir els mitjans de comunicació i apaivagant de soca-rel les esperances dels veïns en el sentit de recuperar el barri. No és una manera democràtica de fer política, la d'aquesta gent". Villora considera que "no poden enderrocar cap casa més" i demana "diàleg, malgrat tot", a l'Ajuntament, "que tan sols ha guanyat una sentència al Tribunal Superior valencià i una altra al Suprem. La resta, són recursos a les sentències favorables a nosaltres, i a més en tenim una de guanyada al Tribunal Superior madrileny contra el ministeri, en temps d'Aznar". Si Salvem el Cabanyal no hi troba interlocució, l'entitat cívica pensa "exigir la suspensió preventiva de qualsevol enderroc que s'anuncie i personar-nos, si no, allà on pensen fer enderrocs, com el 2005, quan ja aturarem les obres i vam obligar-los a reparar allò que havien destruït". Pel que fa al ministeri, esperen que "actue en consciència". Al remat, açò és una guerra.

**Salvem el Cabanyal troba que "no és una manera democràtica de fer política"**

*Víctor Maceda*